

27. 1. 2015

ID: 96782

Povinnost správce konkursní podstaty

Součástí povinnosti správce konkursní podstaty postupovat při výkonu funkce s odbornou péčí je i povinnost vyvinout odpovídající úsilí ke zjištění stavu úpadcova majetku (pro účely jeho soupisu a následného zpeněžení), včetně zkoumání zda některé z transakcí uskutečněných pozdějším úpadcem nevykazují znaky absolutně nebo relativně neplatných právních úkonů nebo úkonů odporovatelných či dokonce neúčinných ze zákona. Uvedené platí bez zřetele k tomu, zda úpadce poskytuje správci konkursní podstaty zákonem předepsanou součinnost.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 2631/2012, ze dne 30.10.2014)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně JUDr. J.K., advokátky, se sídlem v P., jako správkyně konkursní podstaty úpadce První hyberská, a. s., proti žalovanému Mgr. J. H., o zaplacení částky 581.094 Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 30 C 79/2007, o dovolání žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 11. dubna 2011, č. j. 39 Co 284/2010-206, ve znění usnesení Městského soudu v Praze ze dne 23. dubna 2011, č. j. 39 Co 284/2010-215, tak, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 11. dubna 2011, č. j. 39 Co 284/2010-206, ve znění usnesení Městského soudu v Praze ze dne 23. dubna 2011, č. j. 39 Co 284/2010-215, se zrušuje a věc se vrací odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Rozsudkem ze dne 23. července 2009, č. j. 30 C 79/2007-169 uložil Obvodní soud pro Prahu 1 (dále též jen „obvodní soud“) žalovanému Mgr. J. H. zaplatit žalobkyni JUDr. J.K., jako správkyni konkursní podstaty úpadce První hyberská, a. s. (dále jen „úpadce P“), na označený účet do 3 dnů od právní moci rozsudku částku 581.094 Kč s příslušenstvím tvořeným dvouprocentním úrokem z prodlení za dobu od 17. března 2004 do zaplacení (bod I. výroku) a rozhodl o nákladech řízení (bod II. výroku) a o soudním poplatku (bod III. výroku).

Usnesením ze dne 8. července 2011, č. j. 30 C 79/2007-217, které nabylo právní moci dne 4. srpna 2011, doplnil obvodní soud svůj rozsudek ze dne 23. července 2009 o výrok o nákladech státu (bod IV. výroku).

Obvodní soud o věci rozhodoval poté, co první (rovněž vyhovující) rozsudek ve věci ze dne 23. října 2006, č. j. 3 Cm 71/2004-95, vydaný Městským soudem v Praze, k odvolání žalovaného zrušil Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 12. března 2007, č. j. 13 Cmo 119/2007-122, a věc postoupil „jako věcně a místně příslušnému“ obvodnímu soudu.

Obvodní soud - vycházející z ustanovení § 8 odst. 3, § 11, § 17a a § 18 odst. 1 a 6 zákona č. [328/1991](#) Sb., o konkursu a vyrovnání (dále též jen „ZKV“) - dospěl po provedeném dokazování k následujícím závěrům o věci samé:

1/ Žalovaný jako (tehdejší) správce konkursní podstaty úpadce P vyplatil advokátu Mgr. M. B. (dále jen „M. B.“) z konkursní podstaty úpadce P částku ve výši žalované jistiny.

2/ Pro výsledek řízení není podstatný charakter činností proplacených M. B. z konkursní podstaty úpadce P. Kdyby šlo - v intencích ustanovení § 8 odst. 3 ZKV - o činnosti, k nimž správce konkursní podstaty není povinen podle zákona, představovala by žalovaná částka „zálohu k úhradě hotových

výdajů“ žalovaného (jako správce konkursní podstaty), kterou ale mohou věřitelé poskytnout správci konkursní podstaty na základě rozhodnutí věřitelského výboru pouze se souhlasem soudu (a žalovaný netvrdil, že se tak stalo, takže již za této situace by žaloba byla důvodná).

3/ Tvrzení žalovaného, že šlo o činnosti, k nimž nebyl povinen podle zákona, má soud navíc za účelové. Dopisy, jež žalovaný adresoval správcům konkursní podstaty úpadce Moravia banky, a. s. (dále jen „banka M“) JUDr. K. K. - dále jen „K. K.“ (12. března 2001) a doc. Ing. J. V. - dále jen „J. V.“ (2. června 2001 a 14. září 2001) totiž bylo prokázáno, že žalovaný žádal o souhlas věřitelského orgánu s výdaji na účet konkursní podstaty ve smyslu § 8 odst. 3 ZKV. Přitom v dopisech žalovaný mimo jiné uvedl, že jde o zjišťování vlastnictví nemovitostí, o kompletaci pohledávek způsobilých k vymáhání, o přebírání účetních dokladů úpadce P, o studium a o přebírání dokladů od banky M a že veškeré tyto úkony je nutno vynaložit pro stanovení rozsahu konkursní podstaty.

4/ Žalovaný tvrdil, že mu úpadce P neposkytoval součinnost a z (výše označených) dopisů žalovaného vyplývá, že uvedené činnosti prováděl za pomoci třetí osoby za účelem revize účetnictví a zjišťování rozsahu konkursní podstaty. Soud má za to, že vždy záleží na úvaze správce konkursní podstaty, jaké činnosti a úkony bude v závislosti na konkrétních okolnostech (věci) „realizovat“ v rámci správy konkursní podstaty. Nevyužil-li žalovaný možností uvedených v § 17a ZKV, popřípadě v § 18 odst. 6 ZKV a nepožádal-li o potřebnou součinnost soud, pak lze uzavřít, že uvedené činnosti byly činnostmi, k nimž byl žalovaný (jako správce konkursní podstaty) povinen. Takové činnosti však mohl zadat třetím osobám na účet konkursní podstaty jen se souhlasem věřitelského výboru.

5/ V řízení bylo prokázáno, že k proplacení žalované částky M. B. neměl žalovaný souhlas celého věřitelského výboru úpadce P, ani souhlas většiny jeho členů, a že předseda ani místopředseda věřitelského výboru nebyli zvoleni. Předsedou věřitelského výboru tak nemohl být správce konkursní podstaty banky M, na něhož se žalovaný obracel (jako na předsedu věřitelského výboru) se svými žádostmi.

6/ Čerpání sporných finančních prostředků z konkursní podstaty úpadce P tak žalovanému schválil pouze jediný člen věřitelského výboru (správce konkursní podstaty banky M), když v řízení nebylo prokázáno, že by o tento souhlas žalovaný žádal i ostatní členy věřitelského výboru či jejich náhradníky, stejně jako nebylo prokázáno, že by mu tito souhlas udělili. Žalovaný tak ve smyslu § 8 odst. 2 ZKV porušil povinnost, kterou mu ukládá zákon, neboť činnosti, k nimž byl povinen, zadal třetí osobě na účet konkursní podstaty bez souhlasu věřitelského výboru, v důsledku čehož odpovídá za škodu tím vzniklou.

Proto soud žalobě vyhověl.

K odvolání žalovaného Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 11. dubna 2011, č. j. 39 Co 284/2010-206 (ve znění doplňujícího usnesení Městského soudu v Praze ze dne 23. dubna 2011, č. j. 39 Co 284/2010-215), potvrdil rozsudek obvodního soudu (první výrok) a rozhodl o nákladech odvolacího řízení (druhý výrok) a o nákladech státu (třetí výrok).

Odvolací soud poté, co znovu provedl důkaz výpovědi svědka Mgr. F. V. (dále jen „F. V.“), odkázal jako na správná na skutková zjištění obvodního soudu a následně dospěl k těmto závěrům:

1/ Námitka, že rozhodoval věcně nepřislušný soud, není důvodná vzhledem k usnesení ze dne 12. března 2007, č. j. 13 Cmo 119/2007-122, jímž Vrchní soud v Praze založil věcnou příslušnost obvodních soudů k rozhodnutí této věci (v prvním stupni).

2/ Námitku, že byla porušena zásada přimosti, vypořádal odvolací soud tím, že svědka F. V. vyslechl sám. Provedení důkazu výpověďmi svědků K. K. a J. V. pokládá odvolací soud za nadbytečné, jelikož ti se nezúčastnili schůze věřitelů úpadce P konané 1. března 2001, takže nemohli mít přímé poznatky o tom, co bylo ujednáno ohledně komunikace mezi žalovaným a věřitelským výborem. Nadbytečným shledává odvolací soud též provedení důkazu výpovědi svědka M. B., s tím, že jsou k dispozici faktury, jejichž přílohy obsahují údaje o výkonech, k nimž měl být slyšen. Předávacím protokolem nebylo zapotřebí provádět důkaz proto, že nebylo zpochybněno, jaké práce byly vykonány, nýbrž šlo

o to, že žalovaný je nemohl zaplatit (z konkursní podstaty) bez souhlasu věřitelského výboru.

3/ Správce konkursní podstaty banky M se k žádostem žalovaného vyjadřoval jen za sebe (jako člen věřitelského výboru úpadce P), nikoli za celý věřitelský výbor úpadce P. Soud prvního stupně tedy správně uzavřel, že žalovaný měl souhlas jen od jednoho člena věřitelského výboru. Jelikož věřitelský výbor byl tříčlenný a dle ustanovení § 11 odst. 6 ZKV rozhoduje většinou hlasů, žalovaný neměl souhlas věřitelského výboru k vyplacení žalovaných částek.

4/ Co do námitky žalovaného, že M. B. účtoval služby, k nimž žalovaný nebyl (jako správce konkursní podstaty úpadce P) povinen, se odvolací soud ztotožňuje se závěrem soudu prvního stupně, který dovodil opak (že šlo o činnosti, k nimž byl žalovaný povinen jako správce konkursní podstaty úpadce P). Povinností správce konkursní podstaty je mimo jiné zjistit majetek úpadce a provést jeho soupis (byť úpadce má povinnost sepsat seznam tohoto majetku). Právě takovou činnost M. B. vykonával [jak plyne ze žádostí o souhlas i z příslušných faktur (jejich příloh)]. Šlo tak o činnosti, k nimž byl jinak povinen správce konkursní podstaty; proto podle ustanovení § 8 odst. 3 ZKV byl nutný souhlas věřitelského výboru.

5/ Neměl-li žalovaný souhlas věřitelského výboru a vyplatil-li i tak žalovanou částku M. B., pak jednal v rozporu s ustanovením § 8 odst. 3 ZKV, čímž porušil svou povinnost a odpovídá tak za škodu tím vzniklou (§ 8 odst. 2 ZKV). Tato odpovědnost se posuzuje dle ustanovení § 420 odst. 1 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku (dále též jen „obč. zák.“). Srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 2123/2001 (jde o rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. března 2003, uveřejněný pod číslem 88/2003 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek - dále jen „R 88/2003“, které je - stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže, vydaná v době od 1. ledna 2001 - veřejnosti dostupné i na webových stránkách Nejvyššího soudu).

6/ Škodu představuje částka vyplacená žalovaným bez souhlasu věřitelského výboru, neboť o ni se snížil majetek úpadce P. Ke škodě přitom došlo v důsledku porušení povinnosti žalovaným. Žalovaný totiž vyplacením žalované částky bez souhlasu věřitelského výboru porušil také povinnost postupovat s odbornou péčí (§ 8 odst. 2 ZKV).

7/ Zavinění ve formě vědomé nedbalosti zákon předpokládá. Všechny předpoklady odpovědnosti žalovaného za škodu tak byly naplněny.

8/ K námitce, že přiznání náhrady škody by odporovalo dobrým mravům, poukazuje odvolací soud na ustanovení § 450 obč. zák. s tím, že důvody pro jeho aplikaci nejsou dány. Žalovaný si totiž byl vědom svých povinností a jen vlastní nedůsledností a pochybeními způsobil škodu. Přitom mu nic nebránilo svolat věřitelský výbor a vyžádat si případně i souhlas od ostatních členů věřitelského výboru (když z odpovědi správce konkursní podstaty banky M bylo zřejmé, že nejedná za ostatní členy věřitelského výboru). Z těchto příčin nelze dovodit ani namítaný rozpor s dobrými mravy (§ 3 odst. 1 obč. zák.).

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalovaný dovolání, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 237 odst. 1 písm. c/, odst. 3 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), in eventum ve spojení s § 238a odst. písm. a/ o. s. ř., namítaje, že jsou dány dovolací důvody uvedené v § 241a odst. 2 a 3 o. s. ř., tedy, že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (odstavec 2 písm. a/), že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (odstavec 2 písm. b/) a že rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování (odstavec 3) a požaduje, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil „soudu prvního stupně“ k dalšímu řízení.

V mezích ohlášených dovolacích důvodů argumentuje dovolatel následovně:

K dovolacímu důvodu dle § 241a odst. 2 písm. a/ o. s. ř.

1/ Věcná a místní příslušnost soudu.

Dovolatel poukazuje na § 11 odst. 1 o. s. ř. ve znění účinném v době vydání usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 13 Cmo 119/2007-122 (12. března 2007), s tím, že poukaz odvolacího soudu na toto

usnesení má z hlediska vypořádání námítky místní a věcné nepřislušnosti soudu za nedostatečný. Nadále tvrdí, že šlo o spor vyvolaný konkursem ve smyslu § 9 odst. 3 písm. t/ o. s. ř. (v rozhodném znění).

2/ Porušení zásady přimosti.

Tuto zásadu [zakotvenou v ustanovení článku 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“)] porušily soudy tím, že činily závěry pouze z písemných prohlášení Mgr. P. Mi. (dále jen „P. Mi.“), JUDr. P. Ma. (dále jen „P. Ma.“), JUDr. P. A. (dále jen „P. A.“), Ing. V. S. (dále jen „V. S.“) a F. V.

3/ Opomenuté důkazy.

Dovolatel namítá, že soud nesprávně opomenul (neprovedl) jím navržené důkazy výpověďmi svědků K. K., J. V. a M. B.

Dovolatel jednal s J. V. o činnosti, která je předmětem sporu, a výsledkem svědka M. B. měl být prokázán též způsob a rozsah jednání, kterých se svědek zúčastnil se zástupci věřitelů.

K dovolacímu důvodu dle § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř.

1/ K pravidlu formulovanému v ustanovení § 8 odst. 3 poslední větě ZKV.

Závěr odvolacího soudu, že dovolatel zadal na účet konkursní podstaty činnosti spočívající ve své podstatě v provádění soupisu konkursní podstaty, je mylný.

Daný konkurs byl netypický v tom, že v době prohlášení konkursu na majetek úpadce P zde nebylo osoby oprávněné jednat za úpadce P, neexistovalo místo, kde by měl úpadce P skutečné sídlo a neexistoval jediný doklad vztahující se k jeho činnosti. Dovolateli tak nezbylo, než aby začal „detektivním způsobem“ shromažďovat (s vědomím věřitelského orgánu i soudu) potřebné doklady týkající se úpadce P, který byl naprosto nečinný. O tom byli informováni všichni věřitelé (i konkursní soud) na jednání konaném dne 1. března 2001 (byli s tím tedy plně srozuměni, stejně jako s návrhy žalovaného na další postup ve věci s pomocí třetích osob).

Rozsah prací prováděných dovolatelem osobně (v malé míře i za pomoci třetí osoby) byl svým charakterem velmi široký a v řízení by muselo být prokázáno a řádně odůvodněno, zda předmětné činnosti spadají pod ustanovení § 8 odst. 3 ZKV, respektive pod ustanovení § 14a ZKV a správce konkursní podstaty je k nim osobně povinen, a pokud ano, v jakém rozsahu.

Dovolatel míní, že veškeré činnosti provedené a poskytnuté advokátní kanceláří M. B. nespádají pod výčet činností uvedených v zákonu o konkursu a vyrovnání (respektive v § 14a ZKV).

Obsahem činnosti správce konkursní podstaty není nahrazovat činnost úpadce ve smyslu ustanovení § 17 ZKV, zejména pak pracovním a detektivním způsobem dohledávat doklady, ze kterých by bylo možno sestavit seznam majetku náležejícího do konkursní podstaty a v rámci této činnosti jednat se státními orgány, zejména Policií ČR za tím účelem, aby shromáždil doklady týkající se činnosti a majetku úpadce, studovat vyšetřovací spisy a činit z nich kopie za účelem zdokumentování možného pohybu majetku úpadce, který by bylo možno zahrnout do soupisu konkursní podstaty, ani jednat s fyzickými a právníckými osobami, zejména s několika bývalými právními zástupci úpadce, za účelem shromáždění dokladů týkající se činnosti, majetku a osob jednajících jménem úpadce, studovat vyšetřovací spisy, ostatní soudní spisy či jiné dokumenty za účelem osvětlení mnoha neprůhledných majetkových transakcí úpadce či osob jednajících jeho jménem či osob majetkově či personálně propojených s úpadcem. Obsahem činnosti správce konkursní podstaty též není provádět šetření a

kontrolu dokladů v prostorech banky M a zjišťovat, zda z mnoha materiálů, které mají v držení, se některé z nich nevztahují k činnosti a bývalým či současným majetkům úpadce P, sledovat možné zajištění takových majetků atd.

2/ K povinnostem věřitelského výboru.

Dovolatel poukazuje na dopisy z 12. března, 23. března, 2. června, 19. června, 14. září a 17. září 2001, uváděje, že z této korespondence plyne, že o udělení souhlasu vždy žádal celý věřitelský výbor a že odpověď zástupce banky M byla formulována za celý věřitelský výbor. Obsah dopisů z 19. června a 17. září 2001 nelze při nejlepší vůli vykládat pouze jako souhlas jednoho člena věřitelského výboru, což odvolací soud pominul (v napadeném rozhodnutí se s těmito skutečnostmi nevypořádal).

Zákon ani jiný právní předpis neupravuje závazným způsobem, jak konkrétně je správce (konkursní podstaty) povinen komunikovat s věřitelským výborem, respektive neukládá správci (konkursní podstaty) žádný konkrétní způsob, jakým má kontaktovat členy věřitelského výboru. Je (tedy) plně v souladu se zákonem „požádat o souhlas celý věřitelský výbor dopisem adresovaným jednomu členovi s tím, že je otázkou vnitřní komunikace věřitelského výboru a plnění jeho povinností podle § 11 odst. 6 a odst. 7 ZKV, aby takovou žádost správce řádně projednal a poté mu sdělil k takové žádosti potřebné stanovisko“.

Neučinil-li tak věřitelský výbor v daném případě, nenese za tento postup odpovědnost dovolatel. Není povinností správce (konkursní podstaty) kontrolovat, zda věřitelský výbor řádně projednal jeho žádost a už v žádném případě nemůže správce nést odpovědnost za postup členů věřitelského výboru při projednávání jeho žádosti a předvídat způsob komunikace, respektive „nekomunikace“, mezi jednotlivými členy věřitelského výboru.

Obdržel-li tedy žádost dovolatele adresovanou celému věřitelskému výboru jeden z členů věřitelského výboru, bylo jeho povinností projednat žádost s ostatními členy věřitelského výboru a teprve po takovém projednání na žádost dovolatele odpovědět jménem celého věřitelského výboru. Ani s touto argumentací se odvolací soud nevypořádal (míní dovolatel).

3/ K rozporu s dobrými mravy.

Dovolatel klade otázku, zda pojem dobrých mravů ve smyslu § 3 obč. zák. lze podřadit ustanovení § 450 obč. zák. (jak učinil odvolací soud) a zda je tedy v souladu s dobrými mravy dle § 3 obč. zák. nebo s principy spravedlnosti dle § 450 obč. zák., jestliže správce (konkursní podstaty) za svou odbornou a náročnou činnost v řádu několika stovek hodin po dobu cca 2 let neobdržel vůbec žádnou odměnu (a navíc mu napadeným rozhodnutím bylo uloženo zaplatit cca 580 tisíc Kč z důvodu spočívajícího zejména v chybném nebo alespoň matoucím postupu a jednání věřitelského výboru). Dovolatel je přesvědčen, že takový postup není v souladu s dobrými mravy ani s principy spravedlnosti.

K dovolacímu důvodu dle § 241a odst. 3 o. s. ř.

Potud dovolatel namítá, že napadené rozhodnutí vychází z nevěrohodné výpovědi svědka F. V., pomíjí dovolatelem předložené listinné důkazy a ignoruje skutečnost, že žalovaná částka sestává z několika různých nároků (217.572,72 Kč, 341.250 Kč a 22.271,56 Kč), přičemž k částce 22.271,56 Kč nebylo co do „neoprávněnosti“ jejího proplacení ničeho prokázáno a také další 2 částky se člení na dílčí práce, které mají samostatný charakter a jejichž vztah k § 8 odst. 3 ZKV je nutno zkoumat samostatně.

Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (do 31. prosince 2012) se podává z bodu 7., článku II., zákona č. [404/2012](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní

řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Nejvyšší soud shledává dovolání v této věci přípustným dle § 237 odst. 1 písm. c/ o. s. ř., když zásadní právní význam napadeného rozhodnutí přisuzuje řešení otázek dovoláním předestřených v mezích dovolacího důvodu dle § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř. Ve vztahu k pravidlu formulovanému v ustanovení § 8 odst. 3 poslední větě ZKV a k povinnostem věřitelského výboru jde zčásti o otázky dovolacím soudem beze zbytku nezodpovězené a zčásti o otázky, které odvolací soud vyřešil v rozporu s (již) ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu (níže rozebranou). Ve vztahu k tvrzenému rozporu s dobrými mravy, jde o věc dovolacím soudem v daných konkursních souvislostech neřešenou.

K dovolacím důvodům uplatněným dovolatelem činí Nejvyšší soud - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - následující závěry.

Úvodem Nejvyšší soud zdůrazňuje, že ve vztahu mezi jednotlivými dovolacími důvody taxativně vypočtenými v § 241a odst. 2 a 3 o. s. ř. neplatí vztah příčiny a následku (z existence jednoho nelze usuzovat na naplnění druhého); srov. shodně např. důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 27. října 2004, sp. zn. 29 Odo 268/2003, uveřejněného pod číslem 19/2006 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 19/2006“) a rozsudku velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 9. října 2013, sp. zn. 31 Cdo 3881/2009, uveřejněného pod číslem 10/2014 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 10/2014“).

K dovolacímu důvodu dle § 241a odst. 2 písm. a/ o. s. ř.

1/ Věcná a místní příslušnost soudu.

Pro posouzení věcné příslušnosti soudu k projednání a rozhodnutí věci v prvním stupni je zásadně rozhodný občanský soudní řád ve znění účinném v době podání žaloby, v daném případě tedy ve znění účinném k 26. březnu 2004 (srov. § 11 odst. 1 větu druhou o. s. ř.). Bez zřetele k tomu, zda k projednání a rozhodnutí věci byl v prvním stupni věcně příslušný krajský soud (srov. ustanovení § 9 odst. 3 písm. i/ o. s. ř., v rozhodném znění), pak skutečnost, že věc v prvním stupni projednal a rozhodl obvodní soud, nezpůsobuje žádnou vadu řízení, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (a dovolatel se zjevně mylí, usuzuje-li jinak).

Otázku, který soud věc projedná a rozhodne v prvním stupni, totiž konečným (pro všechny soudy i pro účastníky řízení závazným) způsobem rozhodl (lhostejno, zda správně) Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 12. března 2007, č. j. 13 Cmo 119/2007-122 (§ 221 odst. 1 písm. b/ o. s. ř. a § 226 odst. 2 věty první o. s. ř.). Srov. obdobně např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. května 2000, sp. zn. 33 Cdo 2657/99, uveřejněný pod číslem 22/2001 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. června 2010, sp. zn. 29 Cdo 1934/2009, usnesení velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 9. února 2011, sp. zn. 31 Cdo 365/2009, uveřejněné pod číslem 68/2011 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. února 2014, sp. zn. 29 Cdo 2296/2013, uveřejněné pod číslem 69/2014 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek. Řečené platí tím více, že ústavní stížnost podanou dovolatelem proti označenému usnesení Vrchního soudu v Praze odmítl Ústavní soud (jako opožděnou) usnesením ze dne 2. listopadu 2007, sp. zn. III. ÚS 2698/07 (které je - stejně jako další rozhodnutí Ústavního soudu zmíněná níže - dostupné i na webových stránkách Ústavního soudu).

2/ Porušení zásady přimosti.

Zásadu přimosti měly soudy porušit tím, že činily závěry pouze z písemných prohlášení P. Mi., P. Ma., P. A., V. S. a F. V. (že tyto osoby nevyslechly).

K tomu Nejvyšší soud především uvádí, že ve vztahu k F. V. je toto dovolací tvrzení nepravdivé (jmenovaného vyslechl odvolací soud při odvolacím jednání konaném 11. dubna 2011; srov. č. l. 203 a 204).

Podle ustanovení § 125 o. s. ř. dále platí, že za důkaz mohou sloužit všechny prostředky, jimiž lze zjistit stav věci (tedy i listiny obsahující prohlášení fyzických osob). Tím, že soud provede důkaz takovou listinou, tedy nepostupuje v rozporu se zákonem; v této souvislosti lze pouze vážit (s přihlédnutím k procesnímu postoji účastníků řízení) průkaznost provedeného důkazu. Srov. mutatis mutandis např. též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. března 1998, sp. zn. 1 Odo 53/97, uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 8, ročník 1998, pod číslem 64 nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. června 2004, sp. zn. 32 Odo 964/2003, uveřejněný v časopise Soudní judikatura číslo 8, ročník 2004, pod číslem 154.

V daném případě provedl obvodní soud důkaz prohlášeními P. Mi., P. Ma., P. A., V. S. při jednání, jež se konalo 14. dubna 2008 (srov. č. l. 146), přičemž osobně přítomný dovolatel k těmto listinám neuplatnil žádné výhrady (nezpochybnil jejich pravost, správnost ani pravdivost). Důkaz výsledkem osob, jež tato prohlášení učinily, nenavrhol dovolatel ani v průběhu odvolacího řízení (srov. jeho důkazní návrhy č. l. 200 p. v. a prohlášení ohledně důkazních návrhů č. l. 204). V tom, že soudy ve skutkové rovině vyšly též z těchto listin, tedy Nejvyšší soud za daného procesního stavu neshledal žádnou vadu řízení.

K dovolacímu důvodu dle § 241a odst. 3 o. s. ř.

Námítky, jež dovolatel pojí s tímto dovolacím důvodem, jsou právně bezcenné. Přímo z dikce § 241a odst. 3 o. s. ř. se totiž podává, že tento dovolací důvod lze uplatnit, jen je-li dovolání přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a/ a b/ o. s. ř., popřípadě podle obdobného užití těchto ustanovení (§ 238 o. s. ř. a 238a o. s. ř.). Dovolatel potud uplatnil nezpůsobilý dovolací důvod.

K dovolacímu důvodu dle § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval. V mezích dovolacího důvodu dle § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř. tedy dovolací soud zkoumá, zda právní posouzení věci ob stojí na základě v řízení učiněných skutkových závěrů, bez zřetele k tomu, že tyto skutkové závěry jsou rovněž zpochybněny prostřednictvím dalších dovolacích důvodů (R 19/2006, R 10/2014).

Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nemohl být zpochybněn (jak popsáno výše) a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

Pro právní posouzení věci jsou pak rozhodné především skutkové závěry, podle kterých:

- 1/ Žalovaný vykonával od 14. listopadu 2000 funkci správce konkursní podstaty úpadce P.
- 2/ Schůze věřitelů úpadce P, konaná 1. března 2001, zvolila tříčlenný věřitelský výbor ve složení Československá obchodní banka, a. s. (dále jen „banka Č“), Třebovická finanční s. r. o. (dále jen „společnost T“) a K. K., jako správce konkursní podstaty banky M a náhradníky členů věřitelského výboru Konpo, s. r. o. (dále jen „společnost K“), P. Ma., jako správce konkursní podstaty úpadce Ingstav Opava, a. s.“ a P. Mi., jako správce konkursní podstaty úpadce První Klimentské, a. s. Konkursní soud (Městský soud v Praze) volbu věřitelského výboru usnesením potvrdil.
- 3/ Schůze věřitelů úpadce P konané 1. března 2001 se zúčastnili Ing. J. Z. (dále jen „J. Z.“) za banku Č, P. A. za společnost K, V. S. za společnost T, P. Ma, P. Mi a F. V. za K. K. (na základě pověření z 24. ledna 2001).

4/ Fakturou z 30. května 2001 (na částku 217.572,72 Kč) a fakturou z 20. září 2001 (na částku 341.250 Kč), vyúčtoval M. B. žalovanému (jako správci konkursní podstaty úpadce P) poskytnuté právní služby. Žalovaný (jako správce konkursní podstaty úpadce P) vyplatil M. B. z konkursní podstaty úpadce P za poskytnuté právní služby částku ve výši žalované jistiny.

5/ Dopisem z 12. března 2001 (adresovaným K. K.) a dopisy z 2. června 2001 a 14. září 2001 (adresovanými J. V.) žádal žalovaný o souhlas věřitelského orgánu s výdaji na účet konkursní podstaty ve smyslu § 8 odst. 3 ZKV. V dopise z 12. března 2001 žalovaný mimo jiné uvedl, že jde o zjišťování vlastnictví nemovitostí, kompletaci pohledávek způsobilých k vymáhání, o rozbory smluv a o účetní služby. V dopise ze 14. září 2001 pak žalovaný uvedl, že mimo jiné šlo o přebírání účetních dokladů úpadce a o studium a přebírání dokladů od banky M a že veškeré tyto úkony bylo nutno vynaložit pro stanovení rozsahu konkursní podstaty. Na tyto žádosti obdržel žalovaný odpověď z 23. března 2001 (podepsanou K. K.) a odpovědi z 19. června 2001 a 17. září 2001 (podepsané J. V.).

6/ Podle sdělení banky Č z 2. února 2006 již J. Z. není jejím zaměstnancem; v dokumentaci týkající se konkursu úpadce P však nebyl dohledán žádný dokument, jenž by prokazoval, že by J. Z. jako zástupce banky Č jednal se žalovaným jako správcem konkursní podstaty úpadce P o čerpání prostředků za externí právní služby a že by žalovanému byl dán souhlas k zaplacení těchto prostředků M. B.

7/ Podle sdělení V. S., jednajícího za společnost T, z 25. ledna 2006 a 15. května 2006, se věřitelský výbor sice sešel po skončení schůze, na které byl zvolen, jmenovaný si však již přesně nevzpomínal, co bylo dohodnuto ohledně komunikace žalovaného jako správce konkursní podstaty a členů věřitelského výboru. O čerpání prostředků z konkursní podstaty za externí právní služby V. S. nejednal, ani osobně nedal žalovanému souhlas k jejich zaplacení M. B. Neproběhla též volba předsedy a místopředsedy věřitelského výboru.

8/ Podle sdělení společnosti K a P. A. z 19. ledna 2006 a 23. května 2006 se P. A. dne 1. března 2001 nezúčastnil schůze věřitelského výboru a není mu známo, že by žalovaný někdy požadoval řešení problematiky týkající se čerpání prostředků z konkursní podstaty za externí právní služby s věřitelským výborem. Žalovaný v požadované záležitosti věřitelský výbor nesvolal, první zasedání věřitelského výboru se uskutečnilo až za účasti nové správkyně konkursní podstaty úpadce P (J. K.).

9/ Podle sdělení P. Ma. z 23. února 2006 a 9. května 2006 se jmenovaný (jako náhradník) neúčastnil jednání věřitelského výboru a nebyl informován o jednání ve věci externích právních služeb, ani o volbě předsedy a místopředsedy věřitelského výboru.

10/ Podle sdělení P. Mi. z 6. února 2006 a 15. května 2006 si jmenovaný nebyl vědom toho, že by došlo k volbě předsedy věřitelského výboru, jako s předsedou věřitelského výboru však bylo jednáno s K. K. Žalovaný informoval členy a náhradníky věřitelského výboru o potřebě externích právních služeb, které není schopen zajistit sám. P. Mi. jako náhradník věřitelského nebyl žádán o udělení souhlasu s vyplacením odměn za externí právní služby.

11/ Podle sdělení K. K. z 30. prosince 2005 a 23. května 2006, jmenovaný s odstupem času neví, zda banka M byla zvolena do věřitelského výboru úpadce P. Jednání věřitelského výboru se K. K. neúčastnil; tuto činnost vykonával F. V., jehož k tomu K. K. zmocnil.

12/ Podle sdělení J. V. z 27. února 2006, jmenovaný v době, kdy vykonával funkci správce konkursní podstaty banky M, nevykonával osobně funkci člena nebo předsedy věřitelského výboru úpadce P; k jednání ve věřitelských výborech pověřoval pracovníky banky M.

13/ Svědek F. V. se (jako zaměstnanec banky M) účastnil jednání věřitelského výboru úpadce P za správce konkursní podstaty banky M v době, kdy byl ustaven věřitelský výbor a jmenování jeho náhradníci. Po skončení schůze věřitelů 1. března 2001 diskutovali se žalovaným o tom, jak budou komunikovat, a bylo domluveno, že pro nedostatek materiálů úpadce P se žalovaný dostaví v Ostravě ke správci konkursní podstaty banky M. Takto se uskutečnily 2 až 3 schůzky, na které se žalovaný dostavil s kolegou (zřejmě M. B.), a shromažďovali podklady. Je možné, že žalovaný navrhl, že se bude obracet na správce konkursní podstaty banky M jako na celý věřitelský výbor. Věřitelský výbor úpadce P nebyl svolán a nebyly ustaveny funkce předsedy a místopředsedy věřitelského výboru. F. V. zpracovával odpovědi na žádosti žalovaného ohledně čerpání prostředků z podstaty, pod nimiž je

podepsán K. K. a J. V.

14/ Podle zápisů z jednání věřitelského výboru úpadce P se věřitelský výbor poprvé sešel 24. dubna 2003, po ustavení nové správkyně konkursní podstaty úpadce P (J. K.). Na svém jednání 24. února 2004 neudělil věřitelský výbor dodatečný souhlas s výdaji z konkursní podstaty uskutečněnými žalovaným bez souhlasu celého věřitelského výboru; současně uložil správkyni konkursní podstaty úpadce P vymáhat zpět do konkursní podstaty částku 581.094 Kč zaplacenou za právní služby.

15/ Dopisem z 8. března 2004 vyzvala J. K. žalovaného k úhradě částky 581.094 Kč do 7 dnů, což žalovaný odmítl dopisem z 10. března 2004.

K dílčím otázkám právního posouzení věci uvádí Nejvyšší soud následující:

1/ K pravidlu formulovanému v ustanovení § 8 odst. 3 poslední větě ZKV.

Podle ustanovení § 8 ZKV správce je povinen při výkonu funkce postupovat s odbornou péčí a odpovídá za škodu vzniklou porušením povinností, které mu ukládá zákon nebo mu uloží soud. Je-li správcem ustavena veřejná obchodní společnost, odpovídají za škodu způsobenou v souvislosti s výkonem funkce správce její společníci společně a nerozdílně. Správce je povinen uzavřít smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem funkce správce (odstavec 2). Správce má nárok na odměnu a na náhradu hotových výdajů. Nároky správce se uspokojují z konkursní podstaty, a pokud k tomu nestačí, ze zálohy na náklady konkursu složené navrhovatelem. Dohody správce uzavřené s účastníky řízení o jiné odměně nebo náhradě jsou neplatné. Vyúčtování odměny a nákladů provede správce v konečné zprávě, a není-li jí, při zrušení konkursu; předtím mu soud může povolit zálohy. Soud může podle okolností případu konkursní odměnu stanovenou podle zvláštního předpisu přiměřeně zvýšit nebo snížit. Věřitelé jsou se souhlasem soudu oprávněni na základě rozhodnutí věřitelského výboru poskytnout správci zálohu k úhradě jeho výdajů, a to i opětovně; při poskytnutí zálohy může být určen účel, na nějž má být vynaložena, a podmínky jejího vyúčtování. Činnosti, k nimž je správce povinen, může správce zadat třetím osobám na účet podstaty jen se souhlasem věřitelského výboru (odstavec 3). Z důležitých důvodů může soud na návrh některého z účastníků nebo správce anebo i bez návrhu zprostit správce funkce. Zprostit-li soud správce jeho funkce, ustaví nového správce. Zproštěním funkce nezaniká správceva odpovědnost podle odstavce 2 za dobu výkonu funkce. Správce, který byl funkce zproštěn, je povinen řádně informovat nového správce a dát mu k dispozici všechny doklady (odstavec 6).

Z ustanovení § 10 ZKV plyne, že soud svolává schůzi konkursních věřitelů, je-li toho třeba pro zjištění jejich stanovisek potřebných pro další vedení konkursu, a řídí její jednání; na návrh správce nebo věřitelského výboru ji svolává vždy. Schůze konkursních věřitelů musí být oznámena vhodným způsobem s uvedením dne a předmětu jednání (odstavec 1). K platnosti usnesení a k volbám věřitelského výboru je třeba prosté většiny hlasů na schůzi přítomných nebo řádně zastoupených konkursních věřitelů počítané podle výše jejich pohledávek (odstavec 2).

Dle ustanovení § 11 ZKV, pokud počet konkursních věřitelů přesahuje 50, jsou povinni ustavit věřitelský výbor. Při nižším počtu konkursních věřitelů mohou konkursní věřitelé zvolit namísto věřitelského výboru svého zástupce; ustanovení o oprávněních a povinnostech věřitelského výboru platí pro tohoto zástupce obdobně (odstavec 1). Členy věřitelského výboru a jejich náhradníky volí schůze konkursních věřitelů a potvrzuje soud. Z důležitých důvodů může soud na návrh některého z konkursních věřitelů nebo správce anebo i bez návrhu odvolat věřitelský výbor nebo některého z jeho členů. Jestliže soud věřitelský výbor nebo některého z jeho členů odvolá nebo nemůže-li člen svou funkci vykonávat nebo se jí vzdá anebo se nemůže jednání věřitelského výboru zúčastnit, nastupuje místo něho náhradník; soud může též nařídit doplňující volbu nebo může jmenovat nový věřitelský výbor nebo nového jeho člena (odstavec 4). Věřitelský výbor volí ze svého středu předsedu a místopředsedu, dohlíží na činnost správce, průběžně schvaluje výši a správnost hotových výdajů správce a nákladů spojených s udržováním a správou podstaty a plní úkoly stanovené tímto zákonem

nebo uložené mu soudem. Je oprávněn podávat soudu návrhy týkající se průběhu řízení (odstavec 5). Věřitelský výbor se schází z vlastní iniciativy anebo jej svolá soud nebo správce. Rozhoduje většinou hlasů svých členů; nepřítomné členy zastupují náhradníci (odstavec 6).

V této podobě platila citovaná ustanovení zákona o konkursu a vyrovnání v době, kdy dovolatel vykonával funkci správce konkursní podstaty úpadce P (od 14. listopadu 2000 do 24. března 2003). Dobou výkonu funkce správce konkursní podstaty úpadce P dovolatelem je předurčeno též rozhodné znění dalších ustanovení zákona o konkursu a vyrovnání zmíněných níže.

K pravidlu formulovanému v ustanovení § 8 odst. 3 poslední větě ZKV se Nejvyšší soud ve své rozhodovací praxi opakovaně vyjádřil, přičemž judikatorní závěry, k nimž dospěl (a na nichž nevidí důvod cokoli měnit ani v této věci), lze shrnout takto:

1/ Smysl úpravy obsažené od 1. května 2000 v § 8 odst. 3 poslední větě ZKV tkví v tom, že od uvedeného data již správce konkursní podstaty nesměl zadat třetím osobám na účet podstaty činnosti, k nimž byl sám povinen, bez souhlasu věřitelského výboru, i kdyby šlo o náklad plně opodstatněný. Bez souhlasu věřitelského výboru bylo vyúčtování takového nákladu bez dalšího nepřijatelné (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. ledna 2010, sp. zn. 29 Cdo 66/2007, uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 8, ročník 2011, pod číslem 119 nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. listopadu 2013, sp. zn. 29 Cdo 3169/2011).

2/ To, že věřitelský výbor udělí správci konkursní podstaty souhlas s tím, aby činnosti, k nimž je povinen, zadal třetím osobám na účet konkursní podstaty, nezabývá konkursní soud práva na základě posouzení konkrétních okolností případu uznání takto vynaloženého nákladu na účet podstaty odepřít (neschválit jej v režimu § 29 ZKV). Ani informovaný souhlas věřitelského výboru nezabývá správce konkursní podstaty povinností jednat při udržování a správě konkursní podstaty s odbornou péčí (srov. opět usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 66/2007 a 29 Cdo 3169/2011).

3/ Pohledávka vzešlá z činnosti, kterou správce konkursní podstaty (ač jde o činnost, k níž je sám povinen) zadá třetí osobě na účet podstaty bez souhlasu věřitelského výboru (zástupce věřitelů), se neuspokojuje z konkursní podstaty (a to ani jako hotový výdaj správce konkursní podstaty) a správce konkursní podstaty si takový náklad nese z konkursní odměny. Naopak tam, kde správce konkursní podstaty souhlas k takovému zadání obdržel, je pohledávka vzniklá činností třetí osoby na účet podstaty pohledávkou za podstatou ve smyslu ustanovení § 31 odst. 2 písm. e/ ZKV. Po zrušení konkursu, v němž nebyla uspokojena pro nedostatek majetku dlužníka, přechází závazek uhradit tuto pohledávku za podstatou ze správce konkursní podstaty (reprezentujícího podstatu, z níž měla být uhrazena) na dlužníka (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. srpna 2010, sp. zn. 29 Cdo 2181/2009, uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 3, ročníku 2011, pod číslem 42).

4/ Správce konkursní podstaty poruší právní povinnost stanovenou v § 8 odst. 3 poslední větě ZKV, jestliže činnost, k níž je z titulu výkonu funkce správce konkursní podstaty konkrétního úpadce sám povinen (povolán), zadá třetí osobě na účet konkursní podstaty bez souhlasu věřitelského výboru (zástupce věřitelů). Námitka, že šlo o činnost potřebnou, ze které měla konkursní podstata prospěch, nemá na závěr, že šlo o jednání protiprávní (zákonem zakázané), žádného vlivu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. července 2013, sp. zn. 29 Cdo 1141/2011).

5/ Následkem porušení právní povinnosti stanovené v § 8 odst. 3 poslední větě ZKV není neplatnost takového „zadání“, nýbrž to, že správce konkursní podstaty si takový náklad nese z konkursní odměny; jde o náklad vynaložený „na účet správce konkursní podstaty“, jelikož „na účet konkursní podstaty“ může jít jen se souhlasem věřitelského výboru (zástupce věřitelů). Ke vzniku škody na majetku konkursní podstaty vede takové porušení právní povinnosti až od okamžiku, kdy správce konkursní podstaty náklad vzešlý ze zadání uskutečněního bez souhlasu věřitelského výboru (zástupce věřitelů) zúčtuje nikoli na svůj vrub (na vrub své konkursní odměny, v průběhu konkursního řízení typicky na vrub vyplacené zálohy na konkursní odměnu), nýbrž na vrub konkursní podstaty (srov. opět rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 1141/2011).

Nejvyšší soud pak nemá pochyb o tom, že zákon o konkursu a vyrovnání svěřuje správci konkursní podstaty především (zejména) následující činnosti (činnosti, k nimž je správce konkursní podstaty povinen ve smyslu § 8 odst. 3 poslední věty ZKV):

- 1/ Požadovat od orgánů a osob uvedených v § 9d odst. 1 ZKV údaje o majetku dlužníka (úpadce) a některé další údaje, které jsou nutné pro výkon správy majetku konkursní podstaty, a to ve stejném rozsahu, v jakém by je poskytly přímo dlužníku (úpadci) a vydání nebo zapůjčení listin nebo jiných věcí, které mohou sloužit ke zjištění dlužníkovy (úpadcovy) majetku (§ 9d ZKV).
- 2/ Nakládat s úpadcovým majetkem, který tvoří konkursní podstatu (§ 14 odst. 1 písm. a/ ZKV), včetně plnění povinností, které s tím souvisejí (§ 14a odst. 1 ZKV).
- 3/ Udělit souhlas k některým právním úkonům úpadce, které může úpadce uskutečnit i po prohlášení konkursu, např. k odmítnutí daru nebo dědictví (§ 14 odst. 1 písm. b/ ZKV).
- 4/ Vést místo úpadce soudní spory, zahajovat je a samostatně v nich vystupovat (§ 14 odst. 1 písm. c/ a d/ ZKV, § 16 odst. 1 ZKV, § 27 odst. 4 ZKV).
- 5/ Vykonávat místo úpadce práva zaměstnavatele a plnit jeho povinnosti (§ 14a odst. 1 ZKV).
- 6/ Rozhodovat o obchodních záležitostech úpadcovy podniku a činit úkony nutné k jeho provozu (§ 14a odst. 1 ZKV).
- 7/ Zajistit vedení účetnictví (je-li úpadce podnikatelem) [§ 14a odst. 1 ZKV].
- 8/ Zajistit (za úpadce) plnění povinností podle předpisů o daních [§ 14a odst. 1 ZKV]. Srov. k tomu shodně např. zmíněné usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 2181/2009.
- 9/ Převzít od úpadce seznam jeho majetku, obchodní knihy a jiné doklady (§ 17 odst. 1 a 2 ZKV).
- 10/ Sestavit soupis konkursní podstaty (§ 18 odst. 1 ZKV).
- 11/ Učinit (se souhlasem konkursního soudu) prohlídku obydlí úpadce, pokud je obydlí používáno také pro podnikání a zjednat si za tím účelem do tohoto obydlí úpadce přístup (vše za předpokladu, že soupis konkursní podstaty nelze provést pro nedostatečnou součinnost úpadce); srov. § 18 odst. 6 ZKV.
- 12/ Postarat se o to, aby do podstaty byly zahrnuty i věci nacházející se u třetích osob (§ 18 odst. 4 ZKV).
- 13/ Zajistit odhad majetku, který patří do podstaty (§ 18 odst. 5 ZKV).
- 14/ Postarat se o vhodné zajištění movitých věcí pojatých do soupisu, je-li obava, že by mohlo dojít k jejich odstranění, poškození nebo zničení (§ 18 odst. 8 ZKV).
- 15/ Projednat vyloučení věci z podstaty (§ 19 odst. 2 ZKV).
- 16/ Převzít stejnopisy přihlášek věřitelů, přezkoumat je a sestavit jejich seznam (§ 20 odst. 3 až 5 ZKV, § 23 odst. 1 ZKV).
- 17/ Popřít přihlášené pohledávky, o jejichž pravosti, výši nebo pořadí jsou pochybnosti (§ 24 odst. 1 a 2 ZKV).
- 18/ Provést vypořádání společného jmění manželů dohodou nebo soudní cestou (§ 26 a násl. ZKV);
- 19/ Provést zpeněžení majetku podstaty prodejem mimo dražbu (§ 27 odst. 2 ZKV). Srov. k tomu i rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. února 2014, sp. zn. 29 Cdo 2550/2013.
- 20/ Podat návrh na veřejnou dražbu nebo návrh na soudní dražbu (§ 27 odst. 1 a 3 ZKV).
- 21/ Vyloučit neprodejně pohledávky a věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty z podstaty (§ 27 odst. 6 ZKV).
- 22/ Provést zpeněžení věcí, práv a jiných majetkových hodnot, které slouží provozování úpadcovy podniku, jedinou smlouvou (§ 27a ZKV).
- 23/ Uspokojit některé nároky v průběhu konkursního řízení (§ 28 odst. 2, § 31 odst. 1).
- 24/ Vypracovat a předložit konkursnímu soudu konečnou zprávu s vyúčtováním (§ 29 odst. 1 ZKV). Srov. v literatuře obdobně např. Zoulík, F.: Zákon o konkursu a vyrovnání. Komentář. 3. vydání, Praha, C. H. Beck 1998, str. 64 - 65.

Dovolatel míní, že žádná z činností provedených a poskytnutých advokátní kanceláří M. B. nepodléhá režimu ustanovení § 8 odst. 3 poslední věty ZKV. V reakci na tuto námitku Nejvyšší soud především

zdůrazňuje, že povinnost postupovat při výkonu funkce s „odbornou péčí“ (§ 8 odst. 2 ZKV), je povinností vyššího stupně než povinnost postupovat při výkonu funkce s „péčí řádného hospodáře“ (srov. např. důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 31. března 2011, sp. zn. 23 Cdo 5194/2009 nebo rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 26. srpna 2014, sp. zn. 29 Cdo 1043/2012).

Poměrováno činnostmi příkladmo zmíněnými (jako ty, k nimž je správce konkursní podstaty povinen ve smyslu § 8 odst. 3 poslední věty ZKV) výše, neobstojí námitka dovolatele, že obsahem činnosti správce konkursní podstaty není:

1/ Nahrazovat činnost úpadce ve smyslu ustanovení § 17 ZKV, zejména pak pracovním a detektivním způsobem dohledávat doklady, ze kterých by bylo možno sestavit seznam majetku náležejícího do konkursní podstaty a v rámci této činnosti jednat se státními orgány, zejména Policií ČR za tím účelem, aby shromáždil doklady týkající se činnosti a majetku úpadce P.

2/ Studovat vyšetřovací spisy a činit z nich kopie za účelem zdokumentování možného pohybu majetku úpadce, který by bylo možno zahrnout do soupisu konkursní podstaty, ani jednat s fyzickými a právními osobami, zejména s několika bývalými právními zástupci úpadce, za účelem shromáždění dokladů týkající se činnosti, majetku a osob jednajících jménem úpadce P, studovat vyšetřovací spisy, ostatní soudní spisy či jiné dokumenty za účelem osvětlení mnoha neprůhledných majetkových transakcí úpadce či osob jednajících jeho jménem či osob majetkově či personálně propojených s úpadcem P.

3/ Provádět šetření a kontrolu dokladů v prostorech banky M a zjišťovat, zda z mnoha materiálů, které mají v držení, se některé z nich nevztahují k činnosti a bývalým či současným majetkům úpadce P, sledovat možné zajištění takových majetků atd.

Z podaného výčtu naopak plyne, že součástí povinnosti správce konkursní podstaty postupovat při výkonu funkce s odbornou péčí je i povinnost vyvinout odpovídající úsilí ke zjištění stavu úpadcovy majetku (pro účely jeho soupisu a následného zpeněžení), včetně zkoumání zda některé z transakcí uskutečněných pozdějším úpadcem nevykazují znaky absolutně nebo relativně neplatných právních úkonů nebo úkonů odporovatelných či dokonce neúčinných ze zákona (srov. § 15 a § 16 ZKV).

Uvedené platí bez zřetele k tomu, zda úpadce poskytuje správci konkursní podstaty zákonem předepsanou součinnost, což lze dokumentovat např. poukazem na úpravu obsaženou v § 9d ZKV (bod 1/ výčtu shora) a v § 18 odst. 6 ZKV (bod 11/ výčtu shora). Činnosti pojmenované dovolatelem tedy typově patří k těm, k nimž je správce konkursní podstaty povinen.

Dovolatelem expresivně zdůrazňovaná potřeba zvýšeného úsilí při provádění těchto činností („pracný a detektivní způsob dohledávání doklady, ze kterých by bylo možno sestavit seznam majetku náležejícího do konkursní podstaty“, „studium vyšetřovacích spisů, ostatních soudních spisů či jiných dokumentů za účelem osvětlení mnoha neprůhledných majetkových transakcí úpadce P či osob jednajících jeho jménem či osob majetkově či personálně propojených s úpadcem P“, „zjišťování, zda z mnoha materiálů, které mají v držení, se některé z nich nevztahují k činnosti a bývalým či současným majetkům úpadce P“), může být důvodem, pro který správce konkursní podstaty bude žádat věřitelský výbor (zástupce věřitelů) o udělení souhlasu s jejich zadáním (zpravidla v rozsahu převyšujícím obvyklý rámec osobní činnosti správce konkursní podstaty) třetím osobám na účet podstaty (§ 8 odst. 3 poslední věty ZKV).

Správce konkursní podstaty, který o takový souhlas předem nepožádá, nebo jemuž věřitelský výbor (zástupce věřitelů) takový souhlas neudělí, si takový náklad nese z konkursní odměny; jde o náklad vynaložený „na účet správce konkursní podstaty“, jelikož „na účet konkursní podstaty“ může jít jen se souhlasem věřitelského výboru (zástupce věřitelů). Srov. opět rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 1141/2011.

Dovolání proto potud není důvodné.

2/ K povinnostem věřitelského výboru.

Potud dovolatel namítá, že souhlas věřitelského výboru k zadání činností uskutečněných M. B. na účet podstaty obdržel.

Nejvyšší soud k tomu především uvádí, že podle závěrů, jež zformuloval v rozsudku ze dne 26. listopadu 2013, sp. zn. 29 Cdo 2865/2011, uveřejněném pod číslem 22/2014 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek (a z nichž dále vyšel ve shora rovněž zmíněném rozsudku sp. zn. 29 Cdo 2550/2013 a v usnesení ze dne 19. prosince 2013, sp. zn. 29 Cdo 2763/2011), a na nichž nevidí důvod cokoli měnit ani při posouzení dovolání v této věci, platí, že:

1/ Při pravidelném chodu věci (při kontinuálním výkonu funkce správcem konkursní podstaty) má konečné slovo při schvalování hotových výdajů a odměny správce konkursní podstaty, jakož i při schvalování nákladů spojených s udržováním a správou konkursní podstaty (lhostejno, zda již uhrazených) konkursní soud postupem podle § 29 ZKV, jenž ústí ve vydání usnesení o (ne)schválení konečné zprávy a vyúčtování odměny a výdajů správce konkursní podstaty.

2/ Pro případ, že správce konkursní podstaty je zproštěn výkonu funkce před schválením konečné zprávy (a tam, kde není konečné zprávy, před zrušením konkursu), ustanovení § 8 odst. 6 ZKV pouze ozřejmuje, že takový správce je povinen řádně informovat nového správce a dát mu k dispozici všechny doklady. Ustanovení § 29 odst. 1 ZKV pak počítá s tím, že odměnu a výdaje vyúčtují i ti, kdo byli soudem v průběhu řízení funkce správce zproštěni, což odpovídá dikci § 8 odst. 3 ZKV (o tom, že vyúčtování odměny a nákladů provede správce konkursní podstaty v konečné zprávě, a není-li jí, při zrušení konkursu, přičemž předtím mu soud může povolit zálohy). Ve světle závěrů obsažených v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. června 2011, sp. zn. 29 Cdo 2701/2009, uveřejněném ve zvláštním čísle časopisu Soudní judikatura I., ročník 2012 (Judikatura konkursní a insolvenční), pod číslem 7, přitom též platí, že při uplatňování svých neuspokojených nároků (např. právě neuhrazených hotových výdajů) má bývalý správce konkursní podstaty postavení věřitele s pohledávkami za konkursní podstatou.

3/ Jinak řečeno, i tam, kde v průběhu konkursního řízení dojde k „výměně“ správce konkursní podstaty, předpokládá zákon o konkursu a vyrovnání, že konečné rozhodnutí o účelnosti hotových výdajů bývalého správce konkursní podstaty a nákladů spojených s udržováním a správou konkursní podstaty, jež bývalý správce konkursní podstaty uspokojil v průběhu konkursního řízení z majetku konkursní podstaty, je v rukou konkursního soudu, který rozhodnutí vydává postupem podle § 29 ZKV (srov. např. též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. října 2013, sp. zn. 29 Cdo 301/2011).

4/ Obvyklé (pravidelné) postupy konkursního soudu při rozhodování o hotových výdajích bývalého správce konkursní podstaty a jím uspokojených (z majetku konkursní podstaty) nákladů spojených s udržováním a správou konkursní podstaty ovšem selhávají tam, kde je správce konkursní podstaty zproštěn výkonu funkce právě proto, že konkursní podstatu spravoval nevhodně nebo tam, kde taková skutečnost (nehospodárná správa konkursní podstaty) vyšla najevo poté, co správce konkursní podstaty zproštěný funkce z jiných příčin, tuto funkci předá nebo má předat novému správci konkursní podstaty (srov. i § 8 odst. 6 ZKV).

5/ Řádné správě konkursní podstaty a naplňování účelu a cíle konkursního řízení pak mohou bránit nedostatky při předání funkce (což se může projevit zjištěním nového správce konkursní podstaty, že bývalý správce konkursní podstaty vynakládal prostředky konkursní podstaty na zapravení pohledávek za konkursní podstatou nevhodně nebo že konkursní podstatu spravoval tak, že vynaložené částky nejsou řádně doloženy).

6/ Nejsou-li podle nového správce konkursní podstaty splněny předpoklady pro budoucí schválení hotových výdajů a nákladů spojených s udržováním a správou konkursní podstaty, které z prostředků konkursní podstaty uspokojoval (jako pohledávky za podstatou) bývalý správce konkursní podstaty, projeví se tato okolnost zpravidla tím, že (nový) správce konkursní podstaty vede prostředky, jež byly (dle jeho mínění nevhodně) vyplaceny z konkursní podstaty, jako pohledávku vůči bývalému

správci konkursní podstaty (případně též vůči osobám, jimž bývalý správce konkursní podstaty uspokojil jejich pohledávky coby náklad spojený s udržováním a správou konkursní podstaty). To ovšem pravidelně zabrání postupu podle § 29 ZKV, v jehož rámci má konečný závěr o účelnosti takového nakládání s prostředky konkursní podstaty učinit právě konkursní soud.

7/ Řešení této situace je plně v rukou konkursního soudu a spočívá v tom, že konkursní soud za přiměřeného (analogického) užití v § 29 ZKV rozhodne o tom, zda schvaluje hotové výdaje bývalého správce konkursní podstaty a jím vynaložené náklady spojené s udržováním a správou konkursní podstaty (nikoli již odměnu) i před tím, než bude novým správcem konkursní podstaty podána konečná zpráva o zpeněžování majetku z podstaty (s níž se dle § 29 odst. 1 ZKV pojí i povinnost všech dosavadních správců vyúčtovat svou odměnu a výdaje).

8/ V rozsahu, v němž se takové rozhodnutí konkursního soudu týká nákladů spojených s udržováním a správou konkursní podstaty [§ 31 odst. 2 písm. b) ZKV], pak slouží (může sloužit) coby podklad pro uplatnění takto prohospodařených částek vůči bývalému správci konkursní podstaty, není-li důvod požadovat vrácení takto odčerpaných prostředků od těch, jimž byly vyplaceny (srov. obdobně např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. dubna 2011, sp. zn. 29 Cdo 3933/2008, uveřejněný v časopise Soudní judikatura č. 11, ročník 2011, pod číslem 164).

9/ V rozsahu, v němž se takové rozhodnutí konkursního soudu týká hotových výdajů bývalého správce konkursní podstaty [§ 31 odst. 2 písm. a) ZKV], je zjištění, že si tento správce konkursní podstaty tyto výdaje uhradil (vyplatil) z prostředků konkursní podstaty v rozsahu převyšujícím částku schválenou konkursním soudem, důvodem k tomu, aby konkursní soud sám uložil takovému správci konkursní podstaty [usnesením, proti němuž je odvolání přípustné a jež může být součástí usnesení o (ne)schválení těchto výdajů] povinnost vyplatit je zpět do konkursní podstaty. Srov. v tomto ohledu i usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. října 2009, sp. zn. 29 Cdo 738/2007, uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 7, ročník 2011, pod číslem 105. Tam obsažený závěr, podle něhož samozřejmým předpokladem poskytnutí jakékoli zálohy na budoucí plnění jejímu příjemci je, že následně dojde k jejímu zúčtování a že tam, kde výše poskytnuté zálohy nebo záloh převyší částku, na kterou příjemci záloh vznikl nárok podle poskytnutého plnění, příjemce přeplatek na záloze vrátí, je podle Nejvyššího soudu mutatis mutandis prosaditelný i ve vztahu k těm výdajům, jejichž oprávněnost má být následně posvěcena (potvrzena) rozhodnutím příslušného orgánu (zde rozhodnutím konkursního soudu).

10/ Do skončení konkursního řízení, dokud konkursní soud nerozhodne o tom, zda a v jaké výši schvaluje hotové výdaje bývalého správce konkursní podstaty, případně výdaje, které bývalý správce konkursní podstaty vynaložil z prostředků konkursní podstaty jako náklady spojené s udržováním a správou konkursní podstaty [ať již v usnesení, jímž současně schválí konečnou zprávu podle § 29 ZKV nebo v usnesení vydaném pro bývalého správce konkursní podstaty za přiměřené (analogické) aplikace § 29 ZKV před schválením konečné zprávy], není oprávněn posuzovat účelnost vynaložení těchto hotových výdajů a nákladů spojených s udržováním a správou konkursní podstaty obecný soud ve sporu vedeném mezi současným správcem konkursní podstaty (jako žalobcem) a bývalým správcem konkursní podstaty (jako žalovaným). Opačný postup by v konečném důsledku vedl k tomu, že tam, kde by obecný soud takovou žalobu zamítl proto, že bývalý správce konkursní podstaty postupoval (podle obecného soudu) s odbornou péčí, by ve skutečnosti vedl k popření či oslabení práv těch osob, které podle § 29 odst. 2 ZKV mají právo vznášet námitky proti konečné zprávě (typicky konkursní věřitelé a úpadce) a nadto by nevedl ke kýženému konečnému posouzení takové otázky právě proto, že výsledek sporu ony osoby (které nebyly účastníky řízení ve sporu o náhradu škody) nezavazuje.

Pro danou věc z řečeného plyne, že závěry obsažené v napadeném rozhodnutí (o tom, že žalovaná částka neměla být dovolatelem zúčtována na vrub konkursní podstaty úpadce P a má být vrácena do konkursní podstaty úpadce P) mohly být přijaty, jen kdyby bylo postaveno najisto, že konkursní soud již vydal usnesení, jímž tyto částky neschválil jako náklady spojené s udržováním a správou konkursní podstaty a že takové usnesení nabylo právní moci. V tomto ohledu se však soudy věcí

dosud nezabývaly a právní posouzení věci odvolacím soudem je tak neúplné a tudíž i nesprávné.

Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), napadené rozhodnutí zrušil včetně závislých výroků o nákladech řízení a o nákladech státu a vrátil věc odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2 a 3 o. s. ř.).

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Promlčení a ochrana spotřebitele](#)
- [Pozůstalost](#)
- [Pozůstalost](#)
- [Nezbytná cesta](#)
- [Nepominutelný dědic](#)
- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)